

СИМВОЛКА

десантників

з Хирова

Михаїло Слободянюк (Львів).

Історична довідка.

6 окрема аеромобільна бригада була зформована у березні 1955 р. у м. Гайджюнай (Литва) як 80-й парашутно - десантний полк.

Після передислокації у Закавказький Військовий округ, полк знаходився у його складі до 1979 р., а згодом, за директивою Генерального Штабу ЗС СРСР, був переведений у Прикарпатський ВО у м. Хирів та переформований у 39-ту окрему десантно - штурмову ордена Червоної Зірки бригаду. У 1990 р. бригада була переформована у 224-й учебний центр (підготовки молодших спеціалістів). У 1992 р. його особовий склад прийняв присягу на вірність народу України, а сам центр (котрий почав іменуватись Учбовим центром підготовки спеціалістів аеромобільних військ) увійшов до складу Збройних Сил України. У 1995 р. 224-й УЦ був переформований у 6-ту окрему бригаду, а у 1999 р. - у 80-й окремий аеромобільний полк.

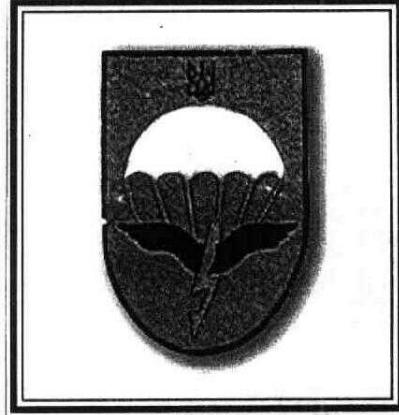
Символіка частини.

До 1992 р. військовослужбовці учбового центру, як і весь особовий склад Повітряно - десантних військ колишнього СРСР, носили на польовому обмундируванні (а солдати, сержанти та прапорщики - і на парадно - вихідному однострої) нарукавний знак Повітряно - Десантних Військ СРСР. Після переходу до складу Збройних Сил України, частина офіцерів та солдат зняла цю нашивку (у відповідності до наказу про носіння форми одягу у ЗС України від 1992 р., яким попередні нарукавні знаки відмінялись), а інша - модернізувала її (зрізала червону зірку) (іл.1). За ініціативою військовослужбовців змінилась символіка на беретах: на них нашивалися жовто - блакитні кутки з прикрепленою емблемою ПДВ СРСР (іл.2).

Бажання мати власну відзнаку елітного роду військ, яким завжди були Повітряно - Десантні Війська, у 1993 р. підштовхнуло командування до ідеї створення нової емблеми частини. Ініціатором і рушійною силою у реалізації задуму став командир військової частини полковник М.В.Коваль.¹ За його вказівкою заступник по тилу знайшов фірму - львівське ТзОВ "Конгрев", - яка погодилася розробити та виготовити шеврон. Автором ескізу (за словами М.В.Кovalя) став директор цього підприємства О.Ковальков.

Нарукавний знак (іл.3) виготовлявся на сукні чорного кольору у вигляді щита - підкови розміром близько 85x108 мм. Основним елементом композиції став орел, що захищає крилами малий герб України - символ державності, вміщений на тлі двох навхрест накладених мечів та парашути. Гаслом слугував напис "Воля або смерть". Над куполом парашути, за півколом, було вміщено назву, яку отримали у ЗС України колишні ПДВ - "АЕРОМОБІЛЬНІ ДЕСАНТНІ ВІЙСЬКА"². Серййо нарукавні знаки виготовлялись у кольорах, зображеніх на ілюстрації, але дослідний зразок мав дещо інший вигляд: лямівка навколо знаку була синього кольору, парашут - синього, а гасло вміщувалось не на блакитній, а на червоній стрічці. Замовлені у серпні 1993 р. відзнаки наприкінці вересня вже надійшли у частину та носились на лівому рукаві камуфлюваного обмундирування по середині нарукавної кишені.³

Одночасно з нарукавним знаком, були розроблені та

Одна з ранніх
емблем частини,
що була
роздоблена на
рубежі 1994 - 1995
рр., але не
отримала
примінення на
одностроях.

впроваджені нагрудна нашивка (іл. 5) та знак на берет (іл. 6) на сукні чорного кольору.

У 1994 р. Учбовий Центр відвідав Перший заступник Міністра Оборони України генерал - полковник І.Біжан. Схваливши символіку, яка носилася практично всіма військовослужбовцями, він дав вказівку представити її на затвердження. Відвезені у Київ зразки були виготовлені (на прохання М.В.Коваля) на сукні блакитного кольору (іл. 7,8,9). Однак, за невідомих причин, затвердження не надійшло.

Описаний нарукавний знак частини, скоріше за все, не був єдиною розробкою. Фотознімок, зроблений у Хирові у 1994 або 1995 роках під час перебування там делегації Війська Польського (див. фото на стор. 47 та 48) вказує на вірогідність існування зовсім іншого варіанту емблеми, але, нажаль, більш детальної інформації про нього ми не маємо.

У 1994 р. у 224 УЦ надійшло обмундирування, яке призначалось спочатку для 240 - го окремого спеціального батальону, діючого у складі Миротворчих Сил ООН у Боснії. На лівому рукаві камуфляжу збереглися нашитими застосовувані у 240 оспб знаки принадлежності до Збройних Сил України (іл. 10), а над лівою нагрудною кишенею - ткані нашивки кольорів державного прапора (іл.11). Військовослужбовці формування із задоволенням стали носити нову уніформу. Але, оскільки на лівому рукаві повинна була бути емблема "хирівців", знаки принадлежності до ЗС України були перешиті на правий рукав: основний пришивався по центру кишені, а "прапорець" - на її клапані. З часом, отримане обмундирування перейшло до категорії "дефіциту", і у Львові почали замовлятися "правобічні" відзнаки вже на чорному сукні та з восьмипроменевими зірками (іл.12,13).

Через деякий час до виготовлення символіки хирівських десантників долучились інші фірми і відзнаки почали різнятись малюнком, розміром, кольором, тощо. Виготовлялись вони у ТзОВ "Юля" (іл. 14-20,22) та "Горянка" (іл. 21).

Емблеми десантників з Хирова (особливо беретні) виявилися настільки вдалими, що почали використовуватись у масовому порядку і в інших частинах, до того ж - не тільки аеромобільних. Появилися вони і у Внутрішніх Військах, у Національній Гвардії, серед прикордонників, у міліції. Почали з'являтись орли не тільки на чорному та блакитному тлі, а й навіть на малиновому та зеленому. У 1998 р. наказом командуючого Національною Гвардією України "хирівський" орел був введений на берети малинового кольору як відзнака підрозділів спецпризначення НГУ. Крім того, з'явились гаптовані версії і нарукавного знаку, проте вже для іншої частини - 95-ї аеромобільної бригади (іл. 23,24).

У листопаді 1994 р., з введенням на обмундирування військовослужбовців Аеромобільних військ загальної емблеми (іл. 25), використання нарукавних знаків 224-го УЦ офіційно заборонялось. Але, тільки переформування Центру у 6-ту окрему аеромобільну бригаду (1995 р.) привело до зупинки носіння символіки, що більше не відповідала статусу частини.

Спроби розробити новий знак формування робилися і далі. Існували навіть проекти емблем батальонів, які входили до його складу, проте, вони не отримали схвалення у Геральдичній комісії (ГК) Прикарпатського ВО.

До 1997 р. частиною особового складу носились старі емблеми, решта нічого не нашивала взагалі, і тільки на "дембель" йшли "при повному параді". На початку 1997 р. у 6-й оаембр з'явився ескіз нового нарукавного знаку, прийнятого до

виготовлення фірмою "Юля" та у березні - квітні переданого у частину. Він не мав нічого спільного з колишнім (іл. 26), крім того, гасло "Воля або смерть", залишене у проекті, з готових форм (на вимогу керівництва) було усунуте.

У тому ж році з'явилась можливість реалізувати ідею відзнаки підрозділів бригади. На пропозицію секретаря ГК ПриВО полковника М.Слободянюка командир бригади затвердив для носіння нарукавні знаки встановленого зразка з різницею у кольорі лямівки: кант жовтого кольору був залишений управлінню та підрозділам забезпечення і обслуговування, а червоний, зелений та білий - визначені для батальонів (іл. 27-29). Також був розроблений нарукавний знак захистного кольору (іл. 30) та знак з деякими змінами кольорової гами, що був одним із пробних зразків (іл. 31).

Носіння і цих емблем практично звелось на ні наприкінці 1998 р. з переформуванням бригади у аеромобільний полк. На сьогодні, з різних причин, нарукавний знак частини так і не створений, але, залишається впевненістю у тому, що формування придбає гідний розрізнавальний символ, розроблений на основі першої емблеми хирівських десантників, які у 1993 - 95 рр. уособлювали практично всі Аеромобільні війська України.

Примітки.

1. Нині - генерал - майор, начальник штабу 13 - го Армійського корпусу.

2. Згодом вони були перейменовані у Аеромобільні війська.

3. Нові нарукавні знаки, в першу чергу, видавались молодому поповненню частини. Демобілізовані в кінці 1993 р.

військовослужбовці іхали додому з тими ж таки шевронами радянських ПДВ, на яких замість зірки були наклейні тризубці, виготовлені вручну з паперу, пластика, чи металу (іл. 4).

1

3

4

2

5

6

7

8

9

10

11

12

13

15

14

16

17

17

АЕРОМОБІЛЬНІ ДЕСАНТНІ
ВІЙСЬКА
УКРАЇНА

18

19

20

21

22

24

23

25

26

27 28

29

30 31

